

Als je de stad Nijmegen binnenrijdt, valt het je direct op: dit is een groene stad met veel grote en kleine parken en prachtige oude bomen. Bovenop het stadhuis is zelfs een daktuin aangelegd. De stad gaat dan ook bewust om met zijn openbaar groen: elke inwoner moet op minimaal driehonderd meter van zijn huis een halve hectare groen kunnen vinden. 'Want groen is overal goed voor.'

Tekst: Monique Ooms
Fotografie: René Faas

In een stedelijke omgeving als de stad Nijmegen - die tot aan de stadsgrenzen is volgebouwd - is de aandacht voor groen juist heel belangrijk, vindt wethouder Jan van der Meer, onder andere verantwoordelijk voor water en groen in zijn gemeente. "Groen is overal goed voor: voor de luchtkwaliteit en dus de gezondheid, voor de waarde van de woningen, voor het veiligheidsgevoel, voor het welzijn van mensen, en ga zo maar door. Nu hebben wij in de gemeente Nijmegen weinig buitengebied, dus moeten we ervoor zorgen dat er in de stad ook voldoende groen aanwezig is." Daarvoor heeft de gemeente Nijmegen een norm opgesteld. "Die norm bepaalt dat binnen een afstand van driehonderd meter van elke woning een halve hectare groen aanwezig moet zijn."

BOS VERKOCHT

In een aantal wijken was dat nog niet het geval, die waren nog erg stenig. "Om daarin verandering te brengen, was budget nodig, en tegelijkertijd hadden we te maken met een flinke bezuiniging." Nijmegen vond toch een oplossing. "We hebben Heumensoord - een bosgebied net buiten de stad - voor een deel verkocht en het beheer volledig uit handen gegeven. Waterleidingbedrijf Vitens heeft de helft van het bos gekocht, daar liggen waterputten die zij willen beschermen. Natuurmomenten heeft het beheer van het hele gebied op zich genomen via een erfpachtconstructie. Zij kunnen het beheren van een natuurgebied veel beter en efficiënter

Wethouder Jan van der Meer: 'Groen is stevig ingebed in ons beleid'

'Liever park dan p

en ze promoten het gebied ook landelijk waardoor meer toeristen hier naartoe komen. Met de opbrengst van de gedeeltelijke verkoop kunnen wij vervolgens vier parkjes creëren in de steni-ge wijken van onze stad. Zo snijdt het mes aan meerdere kanten."

De gemeente maakt bewuste keuzes ten aanzien van groen. "Bij het afbreken van een schoolgebouw wordt meestal gekozen voor nieuwbouwwoningen om zo de kosten van de sloop en de boekwaarde terug te verdienen. Wij gaan binnenkort op zo'n plek juist groen realiseren." Dat bewustzijn geldt ook voor de wijze waarop Nijmegen omgaat met haar bomen. "In het bomenhandboek hebben we ons beleid ten aanzien van beeldbepalende en monumentale bomen vastgelegd. Een van de veranderingen die daaruit voortkomt, is dat we bewuster bomen planten en rekening houden met de ontwikkeling ervan. Daarmee voorkomen we dat we na dertig jaar een boom moeten kap-

pen omdat hij te weinig ruimte heeft om door te groeien. Dat is een duurzamere aanpak."

.....
'We staan in de top 10
van aantrekkelijke
woongemeenten, met
name vanwege de kwaliteit
van ons groen'
.....

In het onderhoud van groen maakt de gemeente onderscheid tussen 'natuur' en 'cultuur'. "In de ene wijk kiezen we voor een wat weelderige begroeiing, krijgt de natuur meer de vrije hand, en in de andere wijk ligt de nadruk meer op in cultuur gebrachte natuur, denk bijvoorbeeld aan

arkeren'

parken en speelweides. Daarmee spelen we in op de wensen van de desbetreffende bewoners."

ZELF DOEN

Voor de bewoners is overigens al jaren een belangrijke rol weggelegd in de aanleg en het onderhoud van groen in de stad, vertelt Van der Meer. "Daarin lopen wij behoorlijk voorop. Het is in Nijmegen al heel gebruikelijk dat we bij de aanleg van een park de omwonenden betrekken bij het ontwerpproces. Ook hebben bewoners soms (delen van) parkjes in eigen beheer. Zij krijgen een budget voor aanleg en onderhoud en gaan daarmee zelf aan de slag. Verder is de stadslandbouw - kleine moestuintjes in de stad - in opkomst." Het idee om geveltuinen toe te staan - tot zo'n anderhalve tegel uit de gevel, over de volle breedte van de gevel - komt nog uit de koker van de wethouder in zijn tijd als raads-lid. "Daarvoor hoeven burgers geen vergunning aan te vragen." Om de kwaliteit van al die zelf-werkzaamheid van burgers te borgen, sluit de

gemeente contracten met hen af waarin heldere afspraken zijn vastgelegd. "Ook controleren we geregeld hoe de staat van onderhoud is, het mag natuurlijk niet verrommelen."

Wie in het voorjaar een rondje door Nijmegen loopt, komt zo hier en daar ook bloembollen tegen. "Bloembollen gebruiken we in ons groen om accenten te zetten. Entrees van de stad of van wijken worden ermee opgesierd. Een sprekend voorbeeld is de Van Schaek Mathonsingel, in 2012 totaal vernieuwd tot wandelesplana-de naar ons centraal station. De voetgangers en fietsers genieten daar van een bloembollen-pracht tot halverwege mei. Bekend is ook ons bloemenwapen - het stadswapen van Nijmegen - in het Valkhofpark. Daar gebruiken we overigens eenjarige bollen."

Net als andere gemeenten ontkomt ook Nijmegen niet aan de bezuinigingen. "Gelukkig hebben wij in de achterliggende tijd veel groen in de

stad kunnen realiseren. Voor het project Groene Allure Binnenstad hadden we vanaf 2006 elk jaar twee ton euro beschikbaar om de binnenstad een groener aanzien te geven. We hebben samen met een landschapsarchitect een visie ontwikkeld en aan de hand van het beeldenboek dat daaruit voortkwam, hebben we de binnenstad groener gemaakt. Bijvoorbeeld door middel van bakken met groen, geveltuinen, daktuinen en zogenoemde pocketparken - kleine parken. Bijzonder was dat een groepje bewoners de parkeerplaats op hun plein liever inruilde voor een klein parkje. Nu liggen ze daar 's zomers in het gras en parkeren doen ze iets verderop." Ter afsluiting van het binnenstadproject mag de wethouder binnenkort een fraaie etagelinde planten in het centrum. "Daarna is het projectpotje leeg."

BIODIVERSITEIT

Nijmegen investeerde ook in groen buiten de stad; er ging zes ton naar de Ooijpolder. "Samen met een buurgemeente, de provincie en het rijk hebben we een fonds opgericht waarmee we de agrariërs in de polder tot natuurbeheerders van het gebied hebben kunnen maken. Naast het telen van akkerbouw-producten richten zij zich op het aanleggen en onderhouden van landschappelijke elementen, zoals heggen, houtwallen, sloten en rietkragen. Vanuit het fonds kunnen zij deze cultuurelementen dertig jaar lang beheren voor een meer dan marktconforme prijs. Via allerlei wandel- en fietspaden is de polder ook toegankelijk voor onze inwoners en voor toeristen die deze regio bezoeken; het is een waar recreatieparadijs geworden met veel biodiversiteit, ongelooflijk hoe snel dat gaat."

De groenstand van Nijmegen is dus inmiddels behoorlijk op orde. "Groen is niet langer in gevaar in onze gemeente. We staan in de top 10 van meest aantrekkelijke woongemeenten, onder andere vanwege de kwaliteit van ons groen." Van der Meer verwacht niet dat hier na de komende gemeenteraadsverkiezingen grote veranderingen in komen. "In 2013 kostte ons groenbeheer 5,8 miljoen euro en investeerden we 1,5 miljoen euro in openbaar groen. Ik hoop dat het groenbeleid overeind blijft en dat er op ons huidige budget niet te veel zal worden bezuinigd. Als ik zo naar de programma's kijk, is groen op dit moment geen verkiezingsitem. Met de 300-meternorm is groen stevig ingebed in ons beleid." Dat je de economische bijdrage van groen ook kunt berekenen, is Van der Meer bekend, maar: "Zo werkt het niet. Ik kan niet tegen de wethouder financiën zeggen: 'Als jij mij meer geld geeft voor groenprojecten krijg jij meer OZB binnen in die wijk.' Dat zou betekenen dat de OZB in de hele gemeente omhoog moet. Het is een politieke vraag hoe hoog het gemeentelijk budget mag zijn en hoe dat wordt verdeeld. Uiteindelijk is politiek ook een kwestie van keuzes maken."